

તુલસી, કબીરની સાખીઓ

શ્રી હરિહર પુસ્તકાલય,

..... ટાવર રોડ, સુરત. ....

21538 1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000

મહાત્મા

તુલસીદાસની

તથા

કબીરની સાખીઓ અને કબીરદાસનાં ભજન

પ્રકાશક : જી. વી. મહેતા, બુકસેલર
શ્રી હરિહર પુસ્તકાલય
કે. ટાવર રોડ, મોહન ટોકીઝ સામે-સુરત

સુરત અરાનપુરી ભાગળ, ભાજવાળી પોળમાં આવેલા શ્રી
અનાવિલ બંધુ શ્રી. પ્રેસમાં બાવિન્દળ ડાહ્યાભાઈ નાયકે છપ્યું.

તુલસીદાસની સાખી.

સાખીઓ.

- સત્ય વચન યોર દીના, પર સો માત સમાન;
ઇતનેસે હરિ ના મિત્રે, તે તુલસીદાસ જમાન.—૧
- તુલસી આ સસારમેં, તે જ્ઞાન જાતકે લોક;
સમસે દિલ મીત્ર ચાલોએ, નહીં નાવ સંજોગ.—૨
- કહાં કશી કહાં કશમીર, પુરસાન શુજરાત,
તુલસી એસે જીવકું-પ્રારબ્ધસે લે જાત.—૩
- ઉચ કુલ કીજ કમકા, જ્યાં નહીં હરિકો નામ,
તુલસી વેહી પથ જલો, જીવ મુખ હરિકો નામ.—૪
- તુલસી પંખી પીનેસે ઘટે, ન સરીતા નીર;
ધર્મ કીએ ધન ના ઘટે, સદાય કરે રઘુવીર.—૫
- તુલસી ગરીબ ના સતાવીએ, જુરી ગરીબની હાય;
મુખા ઢેરકે ચામસે, લોહા ભરમ હો જાય.—૬
- શામ નામ રાજ કોઈ કહે, ડગ ઠકોર યોર યોર;
નિતા પ્રેમ રીઝે નહીં, તુલસી નાંકીગોર.—૭
- તુલસી નીચ જનસે કશી, જને ન ઉચો કામ,
મહત નગરા ના જાજે, ચુવા ફેરે ચામ.—૮
- તુલસી તલપ ન છોડીએ, નીચે લીજે નામ,
મનુષ્ય મજુરી દેત હે, કયું રાખેગો રામ.—૯

તુલસી જન મે જાનીયો,
 મોતી કણ મોંઘા કીયા,
 તુલસી સમય વહિ ગયો,
 જનની જણતાં નાજ કટી,
 એક ઘડી આધી ઘડી,
 તુલસી સંગત સાધુકી,
 ચલતી ચકી દેખકે,
 દો પડ ભીતર આમકે,
 ચલતી ચકીમેં વીરાજતે,
 ફાઇ વીરલા સંત રહે ગયા,
 દયા ધર્મદો મુગ હે,
 તુલસી દયા ન હોલીએ,
 આવ નહી આદર નહી,
 તુલસી વેા ઘર ન જઈએ,
 આવ હુગ આદર હુમ,
 તુલસી વેા ઘર જાઈએ,
 તુલસી સીતા રામકું,
 હલટા સુલટા વાવીએ,
 તુલસી હોં જ કા,
 મન ચાહે વૈરાગકું,
 તુલસી વશીકર્ણ મંત્ર હે,
 મીઠી મીઠી ખાત સે,

બડો ગરીબ નિવાજ,
 સોંઘા કીયા અનાજ.-૧૦
 જાણ્યા નહિ જુગતીશ,
 તો કયું ન કાટયો શીષ.-૧૧
 આધીમેં પણ આધ,
 કટે કોટી અપરાધ.-૧૨
 દીયા કમીરા રોમ,
 સાળીત રહા ન કોઈ.-૧૩
 તુલસી કહે સખ લોક,
 પરીબ્રહ્મ કીલકી જોટ-૧૪
 પાપ મુગ અભીમાન;
 જમલગ લટમે પ્રાણુ-૧૫
 નહી નેતુમે નેહ,
 કણુ કંચન વરસે મેહ-૧૬
 હય નયનેમિં નેહ,
 મર પત્થર વરસે મેહ.-૧૭
 રીઝ લજે ચા ખીજ,
 જયું ખેતરમેં ખીજ.-૧૮
 ચળના ચાહે ખાંડ,
 ઘર ચાહે રાંડ.-૧૯
 તણએ વચન કઠોર,
 વશીકર્ણ નહિ જોર.-૨૦

કૃષ્ણ કૃષ્ણ સખી કહે,
 તુલસી જોજમે જાયકે,
 મોર મુગટ ધરો,
 ધનુષ્ય બાણ હસ્તક ધરો,
 કહા કહું છળી આજકી,
 તુલસી મસ્તક જળ નમે,
 કીત મોરલી કીત ચંદ્રિકા,
 અપને ભક્તકે કારણે,
 તુલસી નીઠે નહી મોહ-તમ ઠાટી કરો ગુણ સ આમ,
 હૃદય કમળ હુલે નહી,
 સતીયા સત નવ છોડીએ,
 સતકી બાંધી લક્ષ્મી,
 ચિત્રકોટકે ઘાટ પર,
 તુલસીદાસ ચંદન ઘસે,
 તુલસી પર ઘર જાઈકે,
 અપના ન સાર ગુમાઈએ,
 તુલસી તલપ ન કીજીએ,
 માયા રૂઠે જગતમાં,
 તુલસી રેખા કરમકી,
 રેખન સમસ્થ હય પણ,
 ન ધન રહે જોમન રહે,
 તુલસી જગમે જશ રહે,

અજોખ્યાકે સખ કોઈ,
 કયા રામસે વેર હોય.-૨૧
 કોટ મુગટ ધરો શીશ,
 તો તુલસી નામે શીશ.-૨૨
 ભવે બીરાજે નાથ,
 ધનુષ્ય બાણ લ્યો હાથ.-૨૩
 કીત ગોપીઅનકો સાથ,
 શ્રીકૃષ્ણ ભયે રઘુનાથ.-૨૪
 બીન સમરે રઘુરામ.-૨૫
 સત છોડે પત જાય,
 કીર મીલેગી આથ.-૨૬
 ભક્ત સંતનકી લીક,
 તીલક કરે રઘુવીર.-૨૭
 દુઃખ ન કહિએ રાય,
 જો હોની હોય સો હોય.-૨૮
 રીજક માત સખી સાથ,
 સખી દોર પ્રભુકે હાથ.-૨૯
 કળુ ન મીટે રામ,
 સમજ કીયો હય કામ.-૩૦
 ન રહે ગામ ને કામ,
 કર દે કીસીકા કામ.-૩૧

પર ધન પથ્થર જાણીએ,
 ઇતનેસે હરિ ના મીલે,
 સખ સોનેકા નગર બન્યા,
 તુલસી હરિદી ભક્તિ, બીન,
 તુલસી પુર્વ કે પાપમે,
 જેસે તાપકે ભેરસે,
 તુલસી જસકે મુખમે,
 હસકે પાઉંકી મોજડી,
 રામ નામકો આલસી,
 તુલસી જેસે નરકો,
 તુલસી કહે ઇસ જગતમે,
 કયા જાણે કીસ ભેલસે,
 ખેતર જગાડયું તણખડે,
 ભક્તિ જગાડી લાલચે,
 સેજ દીયા સો દુધ જરોજર,
 ખેંચ લીયાસો રક્ત જરોજર,
 ચાર પહોર ધધો કરે,
 રામ નામ ઘડી ના લીયો,
 મેં કહો ગોપાલ ભજ,
 મેં ન કહ્યો યુ તેને કીયો,
 કનક ઘડ્યો ન ગે ચડ્યો,
 કૃતી સ્વભાવ ના મીડ્યો,

પર સો માત સમાન,
 તો તુલસીદાસ જમાન-૩૨
 પારસ મણીકા કેાટ,
 જમડા કરે ધમરોલ-૩૩
 હરી ચચો ન સુદાય,
 ભોજનકી રૂચી જાય,-૩૪
 ધોખે નીકલે રામ,
 મેરે તન કે ચામ,-૩૫
 ભોજકો હુશિયાર,
 વાર વાર પિછાર-૩૬
 સખસે મીલને ધાય,
 રામચંદ્ર મીલ જાય,-૩૭
 સલા જગાડી ધુડ,
 જેમ કેસર પડી ધુળ,-૩૮
 માંગ લીયા સો પાણી,
 ગોરખ ભેલે વાણી.-૩૯
 ચાર પહોર રહે સોય,
 મકિત કહાંસે હોમ.-૪૦
 મેં કહો ન ગોપાલ,
 કયું ન પડે જંજલ.-૪૧
 ચડ્યો શીથ ગોપાલ,
 અંત પુછકો બાલ.-૪૨

પલંગ પઠા બજારમેં,
 ના કીસીસે દોસ્તી,
 કાલ કરે તો આજ કરે,
 અવસર વીત્યો જાત તો,
 સંસારીયાકા દુકાન,
 ભજન કર્યા થકી પચે,
 સંકટસે સાધુ ભયે,
 ચલા જાવે વૈકુંઠમેં,
 જપમાલા છાપા તિલક,
 મન કાચે જાયે વૃથા,
 જ્યું કાઠકું ધુન ખાતા હે,
 જ્યું ચિંતા ચિંતમેં જાયે,
 જ્ઞાન હકી ચોપટમાં,
 નીરશુણે નીરાકારી,
 અક્ષિત બીજ પલટે નહીં,
 હિંચ નીચ ઘર જન્મ લે,
 પઠા રહે હરખારમાં,
 કળુ લહેર હરીયાવકી,
 સંસારી નીરધન દુઃખી,
 વૃદ્ધકાળે વેશ્યા દુઃખી,
 માતા તિર્થ, પિતા તિર્થ,
 વચને વચને શુર તિર્થ,

૬
 દોનુ દીનકી ખેર,
 ના કીસીસે વેર-૪૩
 આજ કરે તો અજ,
 ફીર કરેગો કળ.-૪૪
 નવ નવ આંગળાં ફંત,
 નહિ તો કહાડે અંત.-૪૫
 માધુસે સુનીજન હોય,
 પહા ન પકડે હોય.-૪૬
 સરે ન એકે કામ.
 સાચે રાચે રામ.-૪૭
 કોઈ ન જાણે પીર,
 પુદ્ધિ બળ ઘટત શરીર.-૪૮
 સખ કેઈ ખેલે આય,
 છતે સો લઈ જાય.-૪૯
 જો જુગ જાય અનંત,
 તોએ સંતકો સંત.-૫૦
 ધક્કા ધણીકા ખાય,
 દુઃખ દારૂ મીટ જાય.-૫૧
 રાજા દુઃખીકો દુર્લભ,
 જોગી દુઃખી ધન સંચતે.-૫૨
 તિર્થ જોઈ જાંધવા,
 ઝોર તિર્થ અજ્યામતા.-૫૩

રામનામ સખ કોઈ કહે,
 એકવાર દશરથ કહે,
 આવ કહે સો ગોલીયા,
 ઇસ ઘર આદરમાય નહિ,
 સંત બહે પરમારથી,
 તપત બબાવે ઝોરકી,
 કાટે તો ખીજ નહી,
 પથ્થર મારે કાળ દીગે,
 રમ રૂપેયા રોક છે,
 લેતે દેતે ના ભરે,
 રામ જગતકા કોઠીયા,
 નીચરીન વોહ હીસાબમેં,
 કળજુગ સમા કોઈ જુગ નહી,
 ખીજત જુગે ગુરૂદીલ મળે,
 પકહે નહેલી પડાવી,
 કરણીએ સરજી કુતરી,
 બાલાપનમેં હરી લાજે,
 તીર્થકો આચા કરે,
 રામ ગરૂંએ બેઠકે,
 જેસી જનકી આકરી,
 રામ નામકી ઝાવધી,
 અંત પીડા વાધે નહી,

દશરથ ન કહે કોઈ,
 તો કાઠી ચક્ષુ પૂજા હોઈ.—૫૪
 બેઠ કહે સો પીર,
 હિસકા કાટો શીર.—૫૫
 શીતળ દનકે અંગ,
 દે દે અપનો રંગ.—૫૬
 ખીજે તો નહી નેહ,
 તપ શીત સખ સેહ.—૫૭
 બનચત ખુરે નાહી,
 જેસી ચીજ કો નાહી.—૫૮
 રહે વેકુંકકે માંહે,
 કે આવે કે જાય.—૫૯
 જો જપે શ્રીરામ ગોલાય,
 કળજુગમાં તુર્ત મળે આય.—૬૦
 ન લેવી હરીતું નામ,
 હુંદે આખું જામ.—૬૧
 ગજમેં રહે ઉત્તમ,
 કાઠી આવેંજો દસ.—૬૨
 સજકા મુજરા લેત,
 તેસા તીનકુ દેત.—૬૩
 ખરી રીતસે જાય,
 મહા રોગ મીટ જાય.—૬૪

રામ નામકી લુટ હે,
 અંતકાળ પસ્તાયગો,
 જનની જણુ તો ભક્ત જણુ,
 નહી તો રહેજે વાંઝણી,
 ભજો મન રામ ચૈર સીતા,
 જોહી ભાગવત હુય,
 રામનામ સમશેર પઠકકે,
 હયા ધર્મકો ઠાલ બનાવે,
 રામ નામ નીજ મંત્ર હે,
 જોજાળ ગાયે પચ રહે,
 સીતાપતિ રઘુનાથકું,
 લંકાપુરકો ળેસણે,
 સીતાપતિ રઘુનાથજી,
 જેસે કાયા ઝાંઝકો,
 સીતા રામકી સાયળી,
 સુરત વૈકુંઠ હો ગર્ધ,
 સીયા તજ તરવર ભયા,
 તારે પણ ભાગે નહી,
 રાગી પરમ સેવકા,
 કુટીલ નારી પ્રતિવૃતા,
 મરૂ પણ માણુ નહિ,
 ચરમારથકે કારણે,

૮

લુટ શકે તો લુટ,
 જળ પ્રાણુ જાયગા છુટ.-૬૫
 કાં હાતા કાં શુર,
 મત શુમાવીશ તુર.-૬૬
 જનમ તો જાત રહે ખીતા,
 જોહીમેં હુય ગીતા.-૬૭
 કૃષ્ણ કટારી ખાંધ લીયા.
 જમકા કરા છુટ લીયા.-૬૮
 સતશુર હયે બતાય,
 વાકી વેદના મીટ જાય.-૬૯
 નેક નમાયો શીવ,
 સ્યામ લીયો ન કીસ.-૭૦
 તજ લગ મેરી દોઢ,
 ચલન શક્ત કહુ ચૈર.-૭૧
 ધીગઠ મલકા રાજ,
 સખી રામ પ્રનાય.-૭૨
 કાટા તજ ભયા કાઝ,
 પ્રભુ ખાંધ ગહેકી લાજ.-૭૩
 દરીદ્રી પરમ ત્યાગી,
 ખુટી વેશ્યા તપશ્ચારી.-૭૪
 અપનાં તનકે કાજ,
 જાયત ન આવે લાજ.-૭૫

મેં જાના હરિ દુર હય,
 આડી ત્રાડી કપટકી,
 કંચન ત્યાગે સહજ હય,
 માન બડાઈ ઓર ઇર્ષા,
 અગન પત્રીતા રાજદંડ,
 ઇતના દંડ દુનિયા સહે,
 કહેણી મીસરી ખાંડ હે,
 કહેણી કહે રહેણી રણે,
 અવ્યાગત તો મુખે સ્વેતી,
 તે અમર બીજ ઉગતાં લક્ષ્મી,
 નાચે કુદે તોડે તાન તેનું,
 ભજન કરે ભાવથી જાણે,
 જેસો હીલ હરામમેં,
 ચલા જાવે વર્ષકુંઠમે,
 મન મરે માયા મરે,
 આશા તૃષ્ણા ના મરે,
 જતી જોગી સતી નારી,
 ગામ મધ્યે કોઈ ભક્તજન,
 બહાના બડા દયાળા,
 શાલુ કહે જમ દરતહે,
 લેનેકુ હરિનામ હય,
 તરનેકુ આધિનતા,

૯

હરિ હય હૃદયા માંહે,
 તાસે દીસત નાંહે.-૭૬
 સહજ ત્રીયા કા નેહ,
 ઘટે તુલસી દુર્લભ દેહ.-૭૭
 ઓર મુશ હે જાય,
 ધર્મ દંડ સહ્યા ન જાય.
 રહેણી વરતા દોક,
 જોસા વીરલા દોક.-૭૮
 વાવંતી કોઈ શુન નાશ,
 જુગ જુગ પોતે આશ.-૮૦
 દુનિયા રાખે માન,
 તેને ન મળે પુર ધાન.-૮૧
 તેસો હરિસે કોય,
 પલ્લા પકડે ન કોય.-૮૨
 મર મર જાન શરીર,
 કેહુ ગયા દાસ કબીર.-૮૩
 રણ મધ્યે કોઈ સુખવંત,
 જો ચારે પૃથ્વીના સ્તંભ.-૮૪
 તિલક છાપ ઓર માલ,
 ભય માને ગોપાલ.-૮૫
 દેનેકુ અન્નદાન,
 છુડનેકુ અભીમાન.-૮૬

લોભ પાપકો મુલ હય,
 ને તરનેકુ ચાહ તો,
 સાધુ ભુખે ભાવકો,
 ને સાધુ ધનકે ભુખે,
 પાણી તો વહેતા જલ,
 સંત તો રમતા ભલા,
 કરણી કરે નીચડી,
 પુછ પકડે શીયાહકા,
 કુચા ન હોય આપણા,
 લીમ મીઠા હોય નહિ,
 સંકટસે સાધુ ભયે,
 લક્ષ ચોરાસી ફીરના,
 મુરખકો મુખ બંધસે,
 તાકો ઓળખ માન હય,
 મમ હંમછા સર્વે નારતી,
 રાજકન્યા રાજહારે,
 હરી-હીરા કેરી ગાંઠડી,
 જળ મીઠે હિરાકે પારખુ,
 જ્ઞાનીને જ્ઞાની મળે,
 અજ્ઞાનીને જ્ઞાની મળે,
 જ્ઞાનીના ગુરુ થવું,
 અજ્ઞાની ઉપાડે ઘોકો તો,

નકે મુલ અભીમાન,
 છોડ લોભ અભીમાન.-૮૭
 ધનકે ભુખે નહિ,
 વોહી સાધુ નહિ.-૮૮
 બાંધ્યા ગંદા હોય.
 હાથ ન લગાવે દોય.-૮૯
 ચલે હંસડી ચાલ,
 કીધ બીધ ઉતરે ખાલ-૯૦
 કુચા ન હોય હીર,
 કેહુ જયા દાસ મળીર.-૯૧
 પુનીત બળે ભગવંત,
 જે હંસકા ન આવે અંત-૯૨
 બોલત વચન ભુજંગ,
 વીપ નહિ લાગત અંગ-૯૩
 હર્ષવ મંદછા પ્રવર્તે,
 ભાલુ પ્રાદાણુ ભક્ષને-૯૪
 ગાહક પીના મત ખોલ,
 હીરા લેશે માથે મોલ.-૯૫
 રસની લુટલુટ,
 બધી માથાકુટ.-૯૬
 જ્ઞાનીના થવું દાસ,
 લે જ્ઞાની મોંમાં ઘાસ-૯૭

બહા બગાડ નવ કરે, બહા ન બોલે બોલ,
 હીરા મુખથી ના કહે, લાખ હમારા મોલ. - ૯૮
 ચીંતાથી ચતુરાઈ ઘટે, દુઃખસે ઘટે શરીર,
 પાપસે લક્ષ્મી ઘટે, કહે ગયા દાસ કબીર. - ૯૯
 મન ગયા તો જાને દે, મત જાને દે જો શરીર,
 ના જોયી કમાન તો, ક્યાં લગેગો તીર. - ૧૦૦
 કબીરા કહે જોડી જગ, જેમી ખંધી ગાય,
 વાછડા થા સો મર ગયા, જુડી ચામ ચટાય. - ૧૦૧
 આરત અપની જનની તણ, પિતા તજે પ્રહલાદ,
 વિભીક્ષણ અપના ભાઈ તજે, શ્રીરામકે કાજ. - ૧૦૨
 માલા બનાઈ કાપટકી, બીચમે ડાલા સુત.
 માલા બીચારી કયા કરે, જપનેવાલા કપુત. - ૧૦૩
 કયા કરે રઘુનાથજી, શબ કરમકા ખેલ,
 બીભીક્ષણકુ લંકા દી, હનુમાનકુ તેલ - ૧૦૪
 કમીકા ગુરુ કામ હે, લોભીકા ગુરુ દામ,
 કબીરકા ગુરુ સંત હે, સો સંતનકા ગુરુ રામ. - ૧૦૫
 કબીર કહે કનક કામની, દોનુ બડી જંબલ,
 જાતે હે હરિ મીઝનકુ, તો બીચમે ડાલે સાલ. - ૧૦૬
 માયા બડી ચોરડી, માંદા બેઠી હે વાટ,
 નિરજતસે ફસ પડે, કબીરા ગયે કાટ. - ૧૦૭
 મુખ ફીયા સમરનકુ, મુનનેકુ ફીયા કાન,
 તરનેકુ કીયો લીનતા, પુનનેકુ અભિમાન. - ૧૦૮

સજ્જનસે દુર્જન લલે,
 દુર જ ન કુ ઉધારત,
 પ્રાણી લયે તો કયા લયે,
 આત્મશાનકી અખર નહી,
 કપટીકે મન કપટ બસે,
 લોભીકે મન ધન બસ,
 ધરનારી ઝેરી છુરી,
 દશ શીશ રાવણકે ગયે,
 ધરનારી પ્રસન્ન લઈ,
 મુખપાત્ર આગે ધરે,
 ચંદન પડા ચમાર ધર,
 ચંદન બીચારા કયા કયે,
 પાણી તો બાંધ્યા લલા,
 સંત તો બેઠા લલા,
 સજ્જનસે સજ્જન મીલે,
 ગધાસે ગધા મીલે,
 મરના મરના સૌ કહે,
 જો મરનેકુ જાણે તો,
 કબીરા કહે મેં હરી મળ્યુ,
 હોતુ હાથમેં મોદક હય,
 રામ નામ લીયે ઉસીને,
 રામકુ વીસારેગા તો,

કે પર નિંધા કરંત,
 આપે નરક પડંત-૧૦૯
 ગલેમે ડાહ્યા મુત,
 લયે રમશાનકા ભુત.-૧૧૦
 મુરકે મન સંધામ,
 કબીરકે મન રામ.-૧૧૧
 મત લગાવે અંજ,
 પરનારી કે સંજ-૧૧૨
 દે ન શકત કછુ જોર,
 માંહી ન રક કેા હોર.-૧૧૩
 નીત ઉઠ કુટે ચામ,
 પડા નીચસે કામ.-૧૧૪
 જો કુછ લંડા હોય,
 જો કુછ પરમારથ હોય.-૧૧૫
 તો હાવે હો હો ખાત,
 તો ખાવે હો હો લાન-૧૧૬
 મરી ન જાણે કોઈ,
 પ્રીર ન મરના હોય-૧૧૭
 મુવે મુક્તિ પાઈ,
 મન માનો સો ખાઉ.-૧૧૮
 ખુબ કામ કર ગયા,
 છતી બાજી હાર ગયા.-૧૧૯

કળીના કોઠી કાબટકી,
 માંહે પડ્યા સો હગર્યા,
 સંતોષ ગુણ મેં સુખ વધતે,
 અલસે તમે ગુણ વધત,
 મનકી જાણે દીલકી જાણે,
 હનસે કયું છીપાઇએ,
 ધન્ય ભુમી ધન્ય ગામ ને,
 સનિ ભુમી પાવત કરે,
 અજગર કરે ન ચાકરી,
 દાસ મલુકા યું કહે,
 ચઢી ચઢી સખ કહે માતી,
 જો માલીકયે લખ રહે તો,
 રામ બાજે તો અખ બાજે,
 હરીઅલ હરીઅલ રૂપડે,
 પોથી સો થોથી બની,
 અઠઠ અક્ષર પ્રેમકે,
 હરિ ભજવે હક ભાલાવો,
 તુલસી તારો રહેત હે,
 હરિ આવ્યો હરિ ગયો,
 હરિ હાથમેં મીલ ગયો
 અરધા અંદા ઉગીયા,
 અરધા ગુરૂકી પાવડી,

ચોદશ લગી અંગાર,
 જલ ગયા દેખન હાર.-૧૨૦
 હે કામ રજો ગુણ હોય,
 રહત જ્ઞાન સખ ખોય.-૧૨૧
 જાણે ચીતકી ચોરી,
 જુસકે હાથમેં દોરી.-૧૨૨
 જ્યાં સંત બીરાજે આઠ
 દિલી મીલી જથ ગાઇ.-૧૨૩
 પંખી કરે ન કામ,
 સખકા દાતા રામ,-૧૨૪
 (ખાલડો) ન કહે કોઇ,
 ખાલ ન બાંકા હોઇ,-૧૨૫
 શીર બાજેજે કખ,
 ઇંધણ હો ગયે સખ,-૧૨૬
 પંડીત બને ન કોઇ.
 પટે સો પંડીત હોય.-૧૨૭
 હોનો ખાત વિરલ.
 અઠો પોર અમલ,-૧૨૮
 હરિ કે હુઓ પાર.
 તો હરિ બયો ઉદાર.-૧૨૯
 અરધા ઘોડકી નાલ,
 તો ચોથા અરધા ગાળ.-૧૩૦

કબીર કહે ન રાચીએ, ભણે મિત્રી બાત,
 પેટમેસે પીછા કાઢે, એસા મેરા નાથ.-૧૩૧
 તુને પરાઇ કયા પડી, તુ અપની નીવેડ.
 તેરી આઝ દરિઆવમે, હુમે નહી તો ખેડ-૧૩૨
 જાહે બોલે બંધ નહી, મરમ નહી મનમાંય,
 તારો સંગ ન કીજીએ, છોડ ચલે બનમાંય.-૧૩૩
 જો જામે નીશહીન બસે, તો તાહે પાવન,
 રહિતા મજકુ લે ચલી, ઉલટા ચલે મીન.-૧૩૪
 સાહેબકા ઘર દુર હય, જેસી લંગી ખજુર,
 ચહે તો આખે પ્રેમરસ, ગીરે તો ચકરના ચુર-૧૩૫
 પશુકી તો પનિઆ લઇ, નરકો કશું ન હોય,
 નર જો કે કરણી કરે, તો નરકો નારાયણ હોય.-૧૩૬
 કહેતે સો કરતે નહિ, મુખકે બહે લખડ,
 કાળમુખ લે જાયગે, સાહેબકે દરબાર-૧૩૭
 જીતને તારે ગગનમે, ઉતને શનર હોય,
 કૃપા હોય શ્રી રામકી, તો જાલ ન બાંકા હોય.-૧૩૮
 આજ્ઞા તો શ્રી રામ નામકી, હુજ આથ નિરાશ,
 નહી કીનારે ઘર કરો, કહી ન મરતી પ્યાસ.-૧૩૯
 કુછ કરણી કુછ કરમ, ગતિ કુછ પૂર્વકી નેક,
 પુણ્ય ભાગ કબીરકો, જો પીયુ ધાર્યા અલેક-૧૪૦
 કબીર સુલ પર ઘર કરે, જેમ કામની કરે શુંગાર,
 કાલ બી ઉસકુ કયા કરે, જો અષ્ટ પ્રહર હુશીયાર.-૧૪૧

કળીર સાહેબે મરતી વખતે કહેલી સાખીઓ.

રાજ હંસ કુચ હય,	જમડા મેરા ગુલામ.
લગા ધુવા સંતકા,	વધકુંડ હુવા મુકામ.-૧૮૨
મનકો કહે ન કીજીએ,	મન જ્યાં ત્યાં લે જામ,
પણ મનકુ એસા મારીએ,	કે દુક દુક હો જાય.-૧૮૩
લક્ષ્મી કહે મેં નિત નવી,	કોના ન પુરી આશ,
કીતને સિંહાસન ચડગયે,	કીતને લાયે નીરાશ.-૧૮૪
સાહજકે દરબારમાં,	સાચે કુ શી ર પા વ,
જુઠા તમાચા ખાયગા,	કયા રંક કયા રાવ.-૧૮૫
દોર ઘડતાં મનુષ્ય ઘડયો,	જુલ્યો શોંગને પુછ,
તુલસી હરીકી ભક્તિ બીન,	ધીઃક્ર દાઢી ધીઃક્ર મુછ-૧૮૬
તુલસી કહે મેં પારખ્યું,	પારખ્યા રામ રતન,
જપ તપ તીરથ કાયમણી,	ત્યાં નહી માન્યું મન.-૧૮૭
તુળસી તુળસી કયા કરો,	તુળસી બનઠા ઘાસ,
કૃપા બધ રધુનાથકી,	હો ગયે તુલસીદાસ-૧૮૮
તુલસી એક હી વેઢી એ,	તિલ ન માગે મુન,
કૃપા બધ રધુનાથકી,	હો ગઈ હુંચા જુન.-૧૮૯
તુલસી વહાં ન જામ્યો,	જ્યાં ન કહે કો આવો,
ઘાસ બરાબર જાણીએ,	કયાં રાજા કયાં રાજો-૧૫૦
અખે પવંસે દ્રવ્ય હય,	અદપ ઉદતસે રાજ,
તુલસી એક દિન મર્ણ્ય હય,	આવે કાંઈ ન કાજ.-૧૫૧

આદી અંત આહ નહિ,
 ગિય લઈ બીચ મધ,
 તુલસી એ સંસારમે,
 નકં કુંડ ખાદી પટે,
 રામનગર એ રામકા,
 અભેધા નગરી રામકી,
 તુલસી જહાં નિવેક નહિ,
 સત શબ્દ એક હે,
 નદી સમાન જલ નહિ,
 સુરજ સમાન તેજ નહિ,
 મેઘ સમાન જલ નહિ કૌઈ,
 નેણુ સમાન નહિ તેજે,
 આલ એરણુ બાહુલી,
 પુરુષ એરણુ નિંદ્રા,
 મૃગ માતાંગ બ્રંગ,
 પાંચે વિપકે લોગશે,
 પ્રવાસે શ્વાસમે રામ બજ,
 ના જાણું એ શ્વાસકી,
 કુકા કેવળ પ્રહ્લ હે,
 રસ સખ રસ રહ્યા,
 પ્રવાસકી કર રમની,
 પરમ તત્ત્વકેા ધ્યાન ધર,

અંત સંગ નહિ જાય,
 તુલસી જાંબે બલાય.-૧૫૨
 સખી ભકત બન જાય,
 વધુંકુંઠ કહાં સમાય.-૧૫૩
 વસે ગંગકે તીર,
 ચોકી હુતુમંત વીર.-૧૫૪
 તહાં ન કરીએ વાસ,
 કર કર કપુર કપાસ.-૧૫૫
 બંધુ સમેા બેલ નાહીં,
 મેઘ સમેા જળ નાહીં.-૧૫૬
 આપ સમાન બલ નહિ,
 અન્ન સમાન નહિ પ્રાન-૧૫૭
 જલ એરણુ સેવાલ,
 મચ્છા એરણુ જલ-૧૫૮
 પતાંગ મિનહુ લાચ,
 લયો પાંચકો નાશ.-૧૫૯
 મિથ્યા સ્વાસ મત જોય,
 આવન ફીર કબ હોય.-૧૬૦
 બગા બીજ શરીર,
 તાકા નામ કમીર.-૧૬૧
 અજપા કો કર જાપ,
 સોહે આપો આપ.-૧૬૨

ਜਾਨ ਕਥੇ ਸੋ। ਪੁਤ ਛਮਾਰਾ,
 ਰਾਹੁਸੇ ਰਹੇ ਸੋ। ਗੁਰੁ ਛਮਾਰਾ,
 ਏਸੁਕੁ ਰਾਮ ਕੁਪਾਯੁ,
 ਓਸ ਓਪਰ ਦੁਨੀਆ ਓਲਟੇ,
 ਓਰਿ ਲਕਿਤਮੇਂ ਤੀਨ ਗੁਣੁ,
 ਆਨੇਕੁ ਮਿਧਾਨ ਮਿਲੇ,
 ਸੁਰਤਸੇ ਭੀਰਤ ਭਠੀ,
 ਸੁਰਤ ਤੋ। ਭਾਤੀ ਰਹੇ,
 ਸਭਯਨਸੇ ਸਭਯਨ ਮੀਲੇ,
 ਦੁਰੀਯਨਕੁ ਦੁਰੀਯਨ ਮੀਲੇ,
 ਭਠੇ। ਭਠਾਭ ਨਵ ਕਰੇ,
 ਕਥਾਂ ਵਿਧੁਠੀ ਮਛਮਾ ਥਟੀ,
 ਵਧਨ ਨਹਿ ਵਿਧਾ ਨਹਿ,
 ਸੋ। ਮੁਖਮੇਂ ਫੀਸ਼ਾ ਕਰੇ,
 ਪੁਰ੍ਵਕੇ ਲੋਕ ਆਹੁਤੇ ਥੇ,
 ਅਭਕੇ ਲੋਕ ਆਹੁਤੇ ਦੁਖ,
 ਓਰਿ ਛਾਸਨਠੇ। ਤੀਸ ਠੇਸ,
 ਸਾਖੁਕੇ ਹੁਦਮਕੇ ਭਰੇ,
 ਆਯਾ ਦੁਖ ਸੋ। ਭਯਯਾ,
 ਭੀਤਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਘਰ ਭਠੇ,
 ਭਾਯਾ ਵਾਡੀ ਮਨ ਭੇਵਡਾ,
 ਮਾਯੁ ਪੁਰ੍ਵਕੇ ਭਾਯਮੇ,
 ਭਯੀਰ ਭਠੇ ਮੇਂ ਟੇਕ ਭਠੀ,

ਕਥਨੀ ਕਥੇ ਸੋ। ਜਾਨੀ,
 ਛਮ ਰਹੇ ਓਨਕਾ ਸਾਥੀ.—੧੬੩
 ਓਸੁਕੁ ਨ ਮਾਰੇ ਛਾਯ,
 ਟੋਭੀ ਛੁ ਨ ਛਾਯ.—੧੬੪
 ਦੁਰਛੋਛ ਲਾਗੇ ਪਾਯ,
 ਆਯਰ ਵੈਕੁੰਠ ਭਯ.—੧੬੫
 ਭੀਨਾ ਪਾਯ ਓਡ ਭਯ,
 ਭੀਰਤ ਛੁ ਨ ਭਯ.—੧੬੬
 ਭਯੁੰ ਘਟਨਸੇ ਭਯੁਰ,
 ਭਯੁੰ ਭਾਗਮੇਂ ਭਯੁਰ.—੧੬੭
 ਭਠੀ ਨ ਭਠੇ ਵਾਤ,
 ਲਯੁਨੇ ਮਾਰੀ ਲਾਤ.—੧੬੮
 ਮੁਖਮੇਂ ਨਹਿ ਦੁਰਿਨਾਮ,
 ਸਭੀ ਭਾਮਕੇ ਭਾਮ.—੧੬੯
 ਨ੍ਯਾਯ ਧਮ ਦੁਰਿਨਾਮ,
 ਭਾਮਨੀ ਯੁਗਲੀ ਰਾਮ.—੧੭੦
 ਘੋਰ ਪੰਡੀਤਕੁ ਵੀਚ,
 ਸੰਤਨਕੁ ਘਰ੍ਧੁੰ ਸੀਧ.—੧੭੧
 ਰਾਭਾ ਰੰਭ ਪ੍ਰਭੀਰ,
 ਭੀਤਨੇ ਪਛੇਨੇ ਭਯੁਰ.—੧੭੨
 ਮਥੀ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵੇਯੁ,
 ਅਭਯ ਕੁਲ ਛੇ। ਨੇਨ.—੧੭੩
 ਭਠੀ ਰਠੇ ਨ ਛੋਛ,

પલ્લવર વિચરું રામકુ, તો ગુરુ હત્યા મોઝે હોય.-૧૭૪
 ચલના ભલા કેશકા દહિતા, ભલી ન એક,
 મંજના ભલા ન બાપસે, જો પ્રભુ રાખે ટેક.-૧૭૫
 પાવ પલકકી ખબર નહી, કર કાલકી ખાત,
 જીવકે પર જમ પ્રીત હે, જ્યું તેતર પર ખાજ.-૧૭૬
 પાનીસે ધન હોતા હે, પાનીસે ધન જાત,
 પ્રહાણની નીંદા થકી, જડા મુખસે જાત.-૧૭૭
 દુઃખમે સખ હરીકો ભજે, સુખમે ભજે ન કોઈ,
 જો સુખમે સખ હરીકો ભજે, તો દુઃખ કદાસે હોય-૧૭૮
 જાકો જેસી લગન હે વેહી વાકનામ,
 જળ રાગ રહેમે રમ રહેા, તો ફીર કયા ફીસીકે કામ-૧૭૯
 જમ બીગડે જમ ચતુર નર યાં બીજાડેગા કુક,
 છાશ બીચારી રયા બીગડે, જળ બીગડે જમ દુધ.-૧૮૦
 જો મતી પિછ સાંભરે, સો મતિ આગેં હોય,
 કાજ ન બિગડે આપકા, બુન કંઈ નહિ કેામ.-૧૮૧
 હોનારી હિરદે બસો ખિસર જાય સખ શુદ્ધ,
 જેમી હરીકો ભાવના, વેસી મુજે બુદ્ધ-૧૮૨
 હલદી તજે ના જરદી, ખટરસ તજે ન આમ,
 ગુણી તો અવગુણ તજે, ગુણકો તજે ગુલામ.-૧૮૩
 આમ હાળી નવ ખંડમેં. જલ જલ પડે અંગાર,
 જો નવ હોતે સંત તો, જલ મરતા સંસાર.-૧૮૪

સુખીઓ સખ સંસાર, ખાવે જોર સોવે,
 દુખીયા દાસ કબીર, ખાવે જોર રોવે.-૧૮૫
 કબીરા તેરી હું પડી, ગલ કટકે પાસ,
 કરેગા સો પાયગા, તુ કર્યું હોય દિદાસ.-૧૮૬
 કબીરા પોકારી યુ કરે, વેતા આપ શરીર,
 પાંચે ઇંદ્રો વશ કરેા તેા, આપે દાસ કબીર.-૧૮૭
 કબીરા ખડા બજારમે, લેકો કાઠી હાથ,
 જો ધર કુંક અપના, સો ચલે હમારે હાથ.-૧૮૮
 અતી ભલા ન બોલના, અતી ભલા નહિ યુપ;
 અતિ ભલા નહિ જરસના, અતિ ભલા નહિ ધુપ.-૧૮૯
 ધીર ધીર રાવતો ધીર સખિ કુછ હોય;
 માળી સીંચે સો ઘણા, પણ રત વિના પૂળ ન હોય.-૧૯૦
 જોઈ નર પેટમે રહે ન મોટી બાત;
 પાવશેરો પાત્રમે રેસે શેર સમાત.-૧૯૧
 ભર્યા સો છલકે નહી, છલકે સોહી આધા;
 ઘોડા તો ભુંકે નહી, ભુંકે સોહી ગધા.-૧૯૨
 નારી પુછત નરકું તુંમ કયસે બહન ઘલીન;
 કયાં ગાંઠસે ગીર પટા કયા કીસીકું હીન.-૧૯૩
 નહિ ગાંઠસે ગીર પટા નહિ કીસીકું હીન;
 હેતે હીઠે દાતારકું તેસો ભયો મલીન,-૧૯૪
 ભહિત એસી કીણએ. જેસી ટંકણખાર;
 આપ બલે પર સીઝવે, ભાંગ્યા સાંધે હાડ.-૧૯૫

ઘર બાળે ઘર ઉમરે,
 જોઈ અંચળા જોસા દેખા,
 સાંઈ મેરઃ બનીયા,
 બીન હાંડી બીન ત્રાજવે,
 થોડ નદી વિશાળ હય,
 જો ઉતર તે પાર,
 સાથે શ્રાપ ન લાગીએ,
 સાથે સાથે મીલ રહે,
 મનકે હારે હાર હય,
 પરંપ્રદા જો પામીએ,
 રામ નામકે કારણે,
 સુરખ જાણે ગીર પડયો,
 રામ નામ સખ કોઈ કહે,
 ધ્રુવ પ્રહુદ જો તર ગયે,
 સાધ મીલે સાહેબ મીલે,
 મનસા વાચા કર્મણા,
 શુરા તેજ ધરે નહિ,
 સત્ય બચન પલટે નહિ,
 હદ હદ સખ કોઈ ચલે,
 બેહુદકે ચાટે માંહી,
 તરોવર સરોવર સંત,
 ચરમાથે કે કારણે.

ઘર રાખયે ઘર જાય,
 શ્વાસમાં કાળકુ ખાય.-૧૯૬
 વણજ કરે વેપાર,
 તેણે સખ સંસાર.-૧૯૭
 કોઈ ન ઉતરે પાર,
 સો રહે વધકુંઠ મોઝાર.-૧૯૮
 સાથે શ્રાપ ન ખાય,
 સાથે સતગુરુ સહાય.-૧૯૯
 જોર મનકે જીતે જીત,
 મન હૃદયથી પ્રતીત.-૨૦૦
 સખ ધન હાલ્યો જોય,
 દીન દીન દુનજો હાય.-૨૦૧
 ઠગ ઠાકોર જોર ચોર,
 વોહી નામ કહ્યું જોર.-૨૦૨
 અંતર રહી ન રખે,
 સાધુ સાહેબ રેખ.-૨૦૩
 સુદ રણુ જુડે ગમાર,
 જો ઉલટ જાય સંસાર.-૨૦૪
 મિહદ ચલે ન કોઈ,
 રહા કબીરા સોય.-૨૦૫
 જન ચોથા વરસે મેહ,
 ચારે ધરીઓ દેહ.-૨૦૬

મુકિત વશે વૈરાગ હે,
 સખ અંધનકે એહી મત,
 સંત સમાગમ એર,
 જ્યું જ્યું વેરી નીકશે,
 જેસી જાદી બુદ્ધિ હય,
 વાંકેા ખુરો ન માનીએ,
 ભઠિતભાવ ભાદર નહિ,
 સરિતા તો તખ બનીએ,
 ગુર લે.બી શિષ્ય લાલચુ,
 દોનો ખુડે બાપડે સો,
 બઠકા ગુર હમ અહિ,
 કીચ કીચકુ ધોવને,
 બંધકુ બંધા મીલે,
 સેવા કર નિરબંધકી,
 ગુર બીન જ્ઞાન ન ઉપજે,
 ગુર બીન સંશય ના મીટે,
 બઠકા ગુર હય આંધળા,
 દોનો દોનો ઠેલતે,
 સેજ આચા સો ડાલ હીજે,
 કબીર કહે સુણુ બાળકા,
 દાટિ જનમ એકકા,
 એક વાલકે આંતરે,

એર બંધનકુ સ્નેહ,
 મન આવે શો લેહ.-૨૦૭
 સરીતા ચલે વિહમમ ચાલ,
 ત્યં ત્યું કરે નીકાલ.-૨૦૮
 તેસિ કહે બનાય,
 સો સુવેણ કહાંમે લાય.-૨૦૯
 સરીતા ચલી ઘેલાય,
 ને જેષ માસ ઠેલાય-૨૧૦
 દોનો એલે દ.વ,
 એક પચ્ચરકી નાવ.-૨૧૧
 ચેલો અહિ ને હોય,
 દાગ ન છુટે ઠાય.-૨૧૨
 છોટે કેન ઉપાય,
 ને પલમે હીચે છુટાય.-૨૧૩
 ગુર બીન મીલે ન ભેદ,
 ગુર વેદન કા વેદ.-૨૧૪
 ચેલા નિપટ નિરંધ,
 આકે કુપ પડંત-૨૧૫
 ફીર માંગણકું બાધએ,
 કુલ વીચારકે ખાધએ.-૨૧૬
 કરે લોહા પારસકે સંગ,
 કયુ ન પલટે રંગ.-૨૧૭

રામે નામ આધી રતી કોટીક પાપ પહાડ.
 ખલિહારી વા નામકી પાપ ઠરે સખ છાહ.-૨૧૮
 કરત કુશલ આવત કુશલ જોડી બઠો અકસોસ,
 સમુદ્રકે મહીમા ઘટયો જો રાવણકો પાહોશ.-૨૧૯
 જો કે મન સાચું રહે તો કયા કરત કસુંગ;
 મલીઆગર વીષ લાગત નહિ લપટે રહત ભુજંગ-૨૨૦
 સંગત કીજે સાધુકી હરે મનકી વ્યાધ;
 સંગત કીજે નીચકી અપ્ટ પ્રહર ઉપાધ.-૨૨૧
 આલેખકે દરબારમે સાચેકુ શીરપાવ;
 જુઠા તમાચા ખાયેગા કયા રંક કયા રાવ-૨૨૨
 નારી નાગણુ એસી બાઈ, નારી દો તરફસે ખાય;
 જીવતે જીવતો ધન હરે, મુવે નરક લાઈ જાય.-૨૨૩
 નારી સખ નઠવી મત કહો. કોઈ રતનકી ખાણ.
 નારીસે નર ઉપજ્યા ધ્રુવ પ્રહ્લાદ સમાન.-૨૨૪
 જીવ જીવકે આશરે, જીવ કરતહે રાજ;
 તુલસી રઘુવીર આશરે, કસું બીગડેગો કાજ.-૨૨૫
 નિંદા હમારી જો કરે મિત્ર હમારા સોય,
 સાખુ લેવે ગાંઠકા મેલ હમારા લોય.-૨૨૬
 તુલસી ખીરજ કે ધરે, કુજળુ ભર ભર ખાય;
 હક દુઃહે કારણે જ્વાન ધરોવર જાય.-૨૨૭
 કાંપાં કંઈત પ્રસાદ દીલ આશન દીલ ગંબીર;
 ફીકર પૂકવ કફની કરે તાકા નામ ફીકર-૨૨૮
 કપટી મિત્ર ન કીજોએ અંત પેઠ બુધ લેત;
 આગે રાહ જતાયકે પીછે ધોહા દેત.-૨૨૯

સિ કહ્યોં શ્રિ ઉપજે, તા કહત તમ નાશ,
 તુલસી સીતા કહે ૨૬ નામ લે પાશ.-૨૩
 રાજા જોગી અગન જલ ઉનકો ઉતરી રીત,
 પરશુરામ કહે રાખીયે થોડી ઉનસે પ્રીત.-૨૩
 ગંધા કિનારે ઘર કદા નહાઓ નીમંજ નીર;
 દીધા વિના નહિ પામીયે, કહે ગયા દાસ કબીર.-૨૩
 માયા એસી ડાકની, ખાયે સખ સંસાર;
 એક ન ખાયે કબીરો, જે રહ્યો રામકે આધાર.-૨૩
 મિરે ગુણ તો શીરા કથે, નિરગુણ કથે કબીર;
 રામ રતન તુલસી કથે, જય જય શ્રી રઘુવીર.-૨૩
 કબીર પગડે દૂર હય બિચમેં ખડી હય રાત;
 કયા જાણું કયા હાયગી, રવી ઉગતે પ્રભાત.-૨૩
 કબીર સુને સુને કયા કરે, ઉઠે રામ સંભાર;
 એક દીન એસો આયગો લેખે પંચ પસાર.-૨૩
 આગ લગી નવ ખાંડમેં, ગીર ગીર પડે અમાર;
 દાસ કબિર કંચન લાયે, કાપ્ટ લાયે સંસાર;-૨૩
 કબિર કબિર કયા કરો જાઓ જમુનાકે તીર;
 એક એક ગોપીક પ્રેમમે, હો ગયે કોટી કબીર.-૨૩
 દયાકા લક્ષણ ભક્તિ હય, ભક્તિકા લક્ષણ જ્ઞાન;
 જ્ઞાનકા લક્ષણ ધ્યાન હય, ધ્યાનકા લક્ષણ ત્યાગ.-૨૩
 રામ નામ જાનો નહી, કુકટ માનો ભાર;
 ધંધા કરતે મર ગયા, ઉનકી ભુમ ન ભરાડ.-૨૪
 ત્યાગકા લક્ષણ શાંતીપદ, તે જાણો વિમળ વૈરાગ;
 વૈરાગ વિશે ભુક્તિપદ, જે સદા રહત હે ત્યાગ.-૨૪

જુહાર જુહાર વણીક રહે,
 લેક બણે બીન રહત હય,
 જનમમે જનદીશ હય,
 રસમે રામદાસ રહે,
 સુમરન એસો ચાહીએ,
 સતજુગ ત્રેતા દ્વપર ક'જ,
 બિન સતસંગ ન હરિઠથા,
 મોહ મયે બીન રામપદ,
 મોહે ગુણ કછુ હય નહિ,
 ગુણ અવગુણ વિચારીએ,
 સીતા માતકી કોટડી,
 તાળાં કુચી પ્રેમકી,
 નહિ વિદ્યા નહિ બાહુબળ,
 એસે પ્રતીત પાવનકી,
 રામ નામ રટતે રહે,
 કબતક દીન દયાળકું,
 માયા મેરે રામકી,
 પુણ બીરા ને જ્ઞાન જુ,
 તુલસી બીરવા બાગમેં,
 રામભરેસે વોહી રહે,
 સંત મીલનકો જોઇએ,
 જયું જયું પગ આગે ધરે,
 સંત સંત સખ એક હે,
 કોય કુદરતી લાલ હય,

ન બાણે જુહારકા લેક,
 આઠો પ્રહર બહુ ખેક.-૨૪૨
 હરસામે હરી સાર,
 તાકી નામ જુહાર.-૨૪૩
 બાકો ધરીએ ધ્યાન,
 ચાર યુગ પરમાન.-૨૪૪
 તા બીન મોહન ભત,
 હોય ન દહ અનુરાગ-૨૪૫
 તુમ ગુણ લયો બામ,
 પ્રભુ પ્રદી અહેકી લજ-૨૪૬
 ચંદન ચઢે કમાહ,
 તમ ખોસો અવધ મુશર.-૨૪૭
 નહી ખરચનકા દામ,
 તુમ પત રાખો રામ.-૨૪૮
 જબ લગ ઘટમે પ્રાણ,
 કબદ પડેગો ધામ.-૨૪૯
 ધરણી ધરકી દેહ,
 જશ કોર કર લેહ.-૨૫૦
 ખીલીત એ કરમાય,
 પરબતપે હજીઆર-૨૫૧
 તણ માયા અભીમાન,
 કોટી યજકો દાન.-૨૫૨
 જયમ આપુકો (અશીષ) ખેત
 જોર સમી શ્વેત કે શ્વેત.-૨૫૩

ચલવે કેા પંચ કેાશકેા,
 તમ થાકયો મન નહી થાકયો,
 પાણી તો બંધા બલા,
 સંત તો ભેઠા બલા,
 સાળી શબ્દ બહુ સુણીયા,
 સંગત થકી ન સુધર્મ,
 સંગત બિચારી કયા કરે,
 નવ નેભ પાણી ચડે,
 ભલા ભજન વીસરે,
 કાળી ઉન કમાણસા,
 માળી ચંદન પરદેરે,
 મુરખ નરને ભક્તિ ભાવે,
 નીચ નીચાઈ નહિ તજે,
 તુલસી ચંદન દેપથી,
 સખ નદીમે' ગંગા બકી,
 સખ વનસ્પતિ હય,
 પ્રેમ છુપાયા નહી છુપે,
 દાળી દુળી નહી
 આંખ પ્રહાકા દે રહી.
 ધીક ખોટા જીવના,
 આપ ભુલાને આપસે,
 બાકેા તુમ હુંદત ફીરે,
 સુમ કેાથળી જ્ઞાન ભગ,
 ઠારત કે નીકેા લગે,

ચલ્યો ન એકે કેાશ,
 એહી બડો અકસોસ.—૨૫૪
 જો કુછ ઉઠા હોય,
 જો કુછ પરમારથ હોય—૨૫૫
 નહિ મટયા મનકા ડાગ,
 તાકી બકી અભાગ—૨૫૬
 ફેલીયા ભયા કેઠેર,
 પથર ન ભીજે ફેર.—૨૫૭
 નગડા ન ચડે સંગ,
 એને ચઢે ન દુજો રંગ—૨૫૮
 દુરગંધ હોય ત્યાં જાય,
 ન ઉઘે કે ઉઠી જાય.—૨૫૯
 જો પાવે સતસંગ,
 કંઈ વીષ ન તજે ભુજંગ.—૨૬૦
 સખ પથરમે શાલીગ્રામ,
 તુલસી બાકેા હૃદયમે' રામ,—૨૬૧
 જ્યાં લગી શ્વાસો શ્વાસ,
 રહે, ઇસ્તુરીકી બાશ,—૨૬૨
 મુખમે રહ્યા ખટાસ,
 જો હમકા કરે વીશ્વાસ.—૨૬૩
 હુંદન હે કંઈ એર,
 હય ચહી તુમ ફેર.—૨૬૪
 હોનો એક સમાન,
 ખેંચત નીકસત પ્રાણ. ૨૬૫

આવે તો રખે નહિ,
 જતન કરે નહીં દ્રવ્યકો,
 પેટ સમાન અત મંગે,
 અધતિ લાલચ ના કરો,
 માયાસે સખ હોત હે,
 નાયાસે સખ કરમ,
 બડે બડકો દુઃખહે,
 નારે સખ ન્યારે રહે,
 તુલશી એ સંસારમાં,
 એક વચન કોઈ કુચ પર
 એક દીન એસા હોયગા,
 ધરકો નારી દોન રહે,
 જળ તું આવ્યો જગતમે,
 એવી ઠરણી ના કરો કે,
 મનકો કહ્યો ન કોઈએ,
 લે હુએ તરીયા મે.
 જો શીર કાટે જોપકા,
 તુલશી હસે હરમારમે,
 હંસા તો માતી ચુગે,
 સિંહ માસ નહીં ખાતહે
 દોડે દોસ હજાર લગ
 ખીન દીને રઘુનાથકે મીલે
 દોષ નહિ કુછ દયાળકા
 કર્મ દિન તડપન ફિરે

મનને ધરે નહીં ધીર,
 તાકો નામ ફકીર.-૨૬૬
 પંડ સમાન ચીર,
 તાકો નામ ફકીર;-૨૬૭
 સીંદ્ર સાધકને જોગ,
 કયાવે માયા સાધે જોગ.-૨૬૮
 છોટેસે દુઃખ દુર,
 ગૂંડે ચંદ્ર ચોર સુર્ય.-૨૬૯
 દોષ લયો સમર્થ,
 કો ન પસાર્યો હાથ.-૨૭૦
 કોઈ કીશકા નહીં,
 એ તનકી માટી નાહી.-૨૭૧
 હોંક હસે તું રાય,
 પીંજે હાંસી હોય.-૨૭૨
 મન હોય પકા દુત,
 જાય હાથશે છુટ.-૨૭૩
 અપના રહે કટાય,
 બદલી કહીં ન જાય,-૨૭૪
 કાં લઘન મર જાય,
 છલંગ ખાલી જાય,-૨૭૫
 ચોર બચે લક્ષ્મી પાસ,
 ન તુલસિદાસ,-૨૭૬
 કર્મ કુટીલ ગ્રહે બાંધ,
 કલ્પ વૃક્ષી છાંય.-૨૭૭

રામ નામ કેહેનેસે જન સ્વરૂપ હો જાય,
 જલ ભીતર આવે નહિ કાપનારો પસ્તાય.-૨૭૮
 તુલસી એ સંસારમે પંચ તત્વ હે સાર,
 સંત સમાગમ હરી ભજન દયા દાન ઉપકાર-૨૭૯
 ચીંતા મત કર માનસો કરનહાર સમર્થ,
 જલમે વસે મછલી વાંકી ગાંઠકો અર્થ.-૨૮૦
 સંત હમારી આત્મા હમ સતનથી દેહ,
 રામ રામમે મે રહું જયુ ભદરકો મેહ, ૨૮૧
 તુલસી કહે ધન સુમકો જશે શ્યામકી પુછ,
 બાધે બાર પચાસ ગણ આખર છુંછકી છુંછ-૨૮૨
 તુલસી દેવા કઠીન હે જો કાહુકો દેવ,
 મુજસ હોત સંસારમે ફેર આપનો લેત.-૨૮૩
 સંત સમાગમ સરલ હૈ, મન કર દેખ નિચાર,
 વસાગર અગિ કઠીન હૈ, બીન પ્રવાસ કીરતાર.-૨૮૪
 તુલસી ગીતારામસે, લગાવા ચાહો નેહ,
 આઠે પ્રહર ભક્તિ કરો, પ્રભુચરણમે દેહ-૨૮૫
 ગાળા શ્વસો શ્વાસકી ફેરોગો દોષ દાસ,
 ચોરાશી ભટકે નહી કટે કાલકી કાંસ.-૨૮૬
 મોજ ભુલાઈ ભુખે મારૂ મનકી પાડુ ખાલ,
 દંતના કરતે ના હઠે તો પીછે કડં નીહાલ.-૨૮૭
 મેરા મન કયું આર હે દતારકે કછુ આર,
 ઓધવ કહે માધવશે સજ જુઠી મનકી દોડ-૨૮૮
 તુલસી એ તન ખેત હયે, મન વચન કર્મકો,
 પાપ પુન્ય દોનું બીજ હય વાવે સો લણે નીદાન.-૨૮૯

રામનામ આરાધવો, તુલસી વૃથા ન જાય,
બાંધવડો પઠવો, આગે હોત સહાય-૨૬૦

તુલસી રચના તો લગ્ની જો તુ સુમીરે રામ,
નહીતર કાઠી નીકાશીએ મુખશે લલો ન ચામ,-૨૬૧

તુલસી વિલંબ ન કીજો ભજ લીજો મધુવીર,
તરકતસે જાત હો શ્વાસ સરીએ તીર.-૨૬૨

સ્વારથ સીતારામ હય પરમારથ સીતારામ,
તુલસી તરે દુસરે દાર કયા હય કામ.-૨૬૩

તુલસી સોહી ચતુરતા રામ ચરણ દો લીન,
પરધન પરમન હરણકુ વેશ્યા વડી પ્રવીણ.-૨૬૪

પ્રતી રામપદ નીતી પંથ ચઢે રાગ રસ જીત,
તુલસી સાત ન ઠેમ તે એહી ભક્તિકી રીત.-૨૬૫

તુલસી ખોટે દાસકો રઘુપતિ રાખત માન,
જયુ મુરખ પુરેહીન ગોરન દેત દન ચજમાન.-૨૬૬

રામ ભરોસો રામભગ રામ નામ વિશ્વાસ,
સુમરી નામ મંગળ કુશળ માગત તુલસીદાસ.-૨૬૭

વૃથા લાલ સંતોષ સુખ મધુવર ચણે રનેહ,
તુલસી સગ મન વશ યે તો જોસે વન તેસે ગેહ.-૨૬૮

તુલસી મમતા રામસો સખતી સખ સંસાર,
રાગ રોષ ન દોષ દુખ દાસ ભયે ભવ પાર. ૨૬૯

બોધક સખકે ભયે સાધક ભયે ન હોય,
તુલસી રામ કૃપાલતે ભલા હોયસો હોય.-૩૦૦

પરમેશ્વરસે પ્રેમરખે જોર પરનારીસે હસના,
તુલસી દોનો ના જને લોટ ખાય જોર ભસના.-૩૦૧

માયાસે માયા મીલે, કર કર લંબે હાથ,
 તુલસી રંક ગરીમકી, કોય ન પુછે વાત-૩૦૨
 રામ નામ કહેતે રહો, ધર રહો મન ધીર,
 કબહુ કારજ સુધારીએ કૃપાસિંધુ રઘુવીર-૩૦૩
 પારસમણી ઓર કામધેનુ, કલપતરૂકી વાડ,
 તુલસી હરિકા ભજન બીન, તતે ભલે હે તાડ.-૩૦૪
 જ્ઞાન ગરીબી હરી ભજન, કોમળ વચન અદોષ,
 તુલસી કબહુ ન છાંડીએ, ક્ષમા શીલ સંતોષ-૩૦૫
 તુલસી જન્મમે આપકે, કર લીજે દો કામ,
 દેનેકો દુકડા ભલા, લેનેકો હરિ નામ.-૩૦૬
 અન દોની પ્રભુ કર ચક્રે, હો ન હરિ રહી જાય,
 તુલસી ધન સંસારમે, પ્રભુ ભજન સુખદાય,-૩૦૭
 અરણ પારવસે દ્રવ્ય મિલે, ઉદય અસ્તસે રાજ,
 તુલસી હરીકે ભજન બીન, સગી નરકકો સજ.-૩૦૮
 ચતુરાઈ ચુલે પડી, ધીક પડ્યો આચાર,
 તુલસી ભજવત ભક્ત વીણુ, ચારે વર્ણુ ગમાર.-૩૦૯
 તુલસી કહે અજ્ઞાનીકું, ધરત નહી મન ધીર,
 પીછે બાળક જન્મ લે, આગે ઉપજત બીર.-૩૧૦
 તુલસી જળખલ છાંડકે, કરીએ રામકે સ્નેહ,
 અંતર કયા ભરથારસે, જીને દેખી સમ દેહ.-૩૧૧
 અંગા જમના સરસ્વતી, સાત સમુદ્ર ભરપુર,
 તુલસી ચાતકકે મતે, બીન સ્વાંતી સમ ધુર-૩૧૨
 કાહુકે ધન ધામ હય, કાહુકે પરિવાર,
 તુલસી એસે દીનકું, સીતારામ આધાર-૩૧૩

એક ભરોસે રામકો પીએ પાય ભર મીટ;
 જેસે નરિ કુનારીકો બડે ખસમકી ખેટ-૩૧૪
 સખ દેખે પરેખે લીખે બહુત વાંચક હોય;
 તુલસી સીતારામ બીન અપના નાહી કોય.-૩૧૫
 જલ્લ કામીકે ચિતમે, ચડી રહત નીત્ય કામ;
 એસે હો કમ લગી હો, તુલસીકે મન રામ.-૩૧૬
 તુલસી પુરાં ન માનિએ, જો ગમાર કહી જાય;
 અન્ધા હોય સો રાખીએ, પુરા વહી જાય.-૩૧૭
 બાન માગે મોતી મીલે, ન માગે ભીખ;
 તુલસી જો વિશ્વાસ કરે તો મીલીએ વિશ્વાધીશ-૩૧૮
 વ્રજસી જીસકે મુખસે, કબુ ન નીકળે રામ;
 તીનકે મુખસે હારીએ નવસાગરકો ગામ.-૩૧૯
 તુલસી જો તન ત્યાં હય, તપન સદા ત્રિપય;
 શાંતી હો જબ શાંતિ, પદ લાવ રામ પ્રતાપ-૩૨૦
 કેલા કલમ કુહીન હય નમે બચપણ જાય;
 એછી જાત એઠરકી રહે શીષ પર તાય.-૩૨૧
 મન માતંગ માને નહિ, જબ લગ ખતા ન ખાય;
 જેસે વિધવા સ્ત્રી દુષ્ટ કર્મ કરે પસ્તાય-૩૨૨
 જાવે પણ આવે નહિ, ઉસકુ દેત ગજરાજ;
 જુખ દર્ષ તો ભીક્ષા દઈ, એસો ગરીબ નવાજ.-૩૨૩
 પરસમણીકે સંગમે, કંચન લઈ તલવાર;
 તુલસી ઉસમે ના ગયે, ધાર ભાર આકાર.-૩૨૪
 ચાહી ગઈ સફેલી આવ, કરલે હરિસે હેત;
 ફીર પીછે પસ્તાયગો, ચીડીય જુગ જાયગી ખેત.-૩૨૫

કબીર સાહેબનાં ભજન.

કમ સમરોગે રામ, અબ તુમ કમ સમરોગે રામ,
 ખર્ચ કુલીએ જપ તપ કીને; નિકલ દુવા બિહમાન, અમ. ૧
 બાલપનમે ખેલ ગમાયા, તરુણપનેમે કામ,
 હાથ પાંચ જળ કંપન લાગે, નિકલ ગયો અવસાન. અમ. ૨
 જુદી કાયા જુદી નાયા, આખર મોત નીદાન,
 કહત કબીરા સુન બાપ સાધુ યહી ઘોડા મેદાન અમ. ૩
 ભજન— (૨)

બકવા મોત કરના બે ખુદાકા નામ જપના બે.
 હૈસન નરદેહ પાયા પાણી ઉસકા હીત કહુ કરના,
 હરમત મ મત ભુલો યારો, નામ ખુદાકા જપના. બક. ૧
 ખુદા સરાખી કાયા યારો એરી વહા હોનકી,
 કિનેક જનમ આવે જાવે અખ ઉડગી તનકી. બક. ૨
 ચીરા લગાયા ચુના પીટવા, મહેલ બનાયા ખાસા,
 અજબ કલકી ગાંઠ પહોતગ, જંગલ દુવા તમાચા. બક. ૩
 કહત કબીરા સુન બાપ સાધુ, હિંદુ મુસલમાના,
 નામ ખુદાકા જપના યારો, અવસાગર તરબનાં. બક. ૪
 ભજન— (૩)

રામ નામ તું જપલે કાયકુ મગરૂખી કરતા હે,
 કચી મટીકા બંગલા તેરા, પાવ પત્રકમાં ઢલતા હે. રામ ૧
 બ્રહ્મણ હોકર પુરાણ વાંચે, સનાત તરપન કરતા હે,
 સર્વ કાલ સુચીત તો એ કયા સાહેબ મીલતા હે.—રામ. ૨
 જોગી હોકર જટા બઢાવે, હાલ મસ્તમે રહેતા હે,
 હજાર ધરેકર હાથ સુઠાવે, ચોકયા સાહેબ મીલતા હે.—રામ. ૩

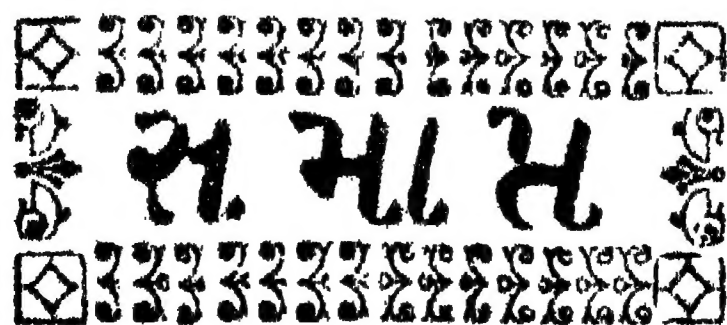

માન ભાવ પડતે કાલે કપડે, હાઠી મુઝી મુઠાતા હે,
 ઉલટી લકડી હાથ પકડકર ઓ કયા સાહેબ મીલતાહે, -રામ ૪
 મુલ્લા હોકર બાંગ પુકારે, ઓ કયા સાહેબ બહિરાહે,
 મુંઝીકે પાવને અવાજ બાળે, ઓળી અણી સુનતાહે, -રામ ૫
 જંગમ હોકર લીંગ બંધાવે, વર ધર લેકર ફીરતાર,
 શંખ બજાકર ભીશ્મા માગે, ઓ કયા સાહેબ મીલતાહે -રામ ૬
 કહત કબીરા સુનભાઈ સાધુ. મનડી માયા જપતાહે,
 ભાવ ભક્તિસે ધ્યાન ધરત હે, ઉરકુ સાહેબ મીલતા હે -રામ ૭

ભજન -

(૪)

સંજત સંતનકી કરલે, જનમકા સારથક કહુ કરલે.
 ઉતમ નરદેહ પાયા પ્રાણી, ઈશકા હીન કહુ કરલે,
 સહયુરૂ બહે બાળા, જન્મમરણ દુર કરલે, - સં. ૧
 કાંહાંચે આયા કાંહાં જાવેગા, એ કહુ ચાલમ કરતા,
 દો હોનકી છંદગાની બંદે, હોશીયાર હોકર રહેના, - સં. ૨
 કેન કીસકા જોરૂ લડકે કેન કીસકે સાલે,
 જબલગ અપના પહિવ બાજત, તમલમ મીઠા જોલે, - સં. ૩
 કહત કબીરા સુનભાઈ સાધુ, બારબાર નહીં આના,
 અપના હીત કુછ કરલે પ્યારે, આગર એકેલા જાના - સં. ૪

અરીદા ! કળીયુગમાં કદપદુ મ વહેવા તે પાં

આધી વ્યાધી અને દારીદ્રનો નાશ કરી સુખસંપત્તી ર
કામધેતુરૂપ અત્યંત ધમકારી તાવીજ જેવું પુસ્ત

નવ ગ્રંથ વિધાન

માં સૂર્યનો પાઠ, સૂર્ય કવચ, મંગળનો પાઠ, મંગ
કથા, બુધનો પાઠ, બુધનો મંત્ર, બહુસ્પતીનો પાઠ, બ્રહ્
નામાવલી, શુકનો મંત્ર, શુકનો પાઠ, શુકનો સ
શનિનો પાઠ, શનિનો મંત્ર, રાહુનું પૂજન તથા દા
કેતુનું પૂજન, સ્તોત્ર, પાઠ વિગેરે નવે ગ્રંથની સં
પૂજન પાઠ દાન, જપ વિગેરે આપ્યા છે.

* છતાં મૂલ્ય માત્ર પોસ્ટેજ સાથે બાર આના. *

આ પુસ્તકમાંની દરેક વસ્તુ ફળદાયક છે એનું અદ્વાપરક પા
કરવાથી હચ્છીત ફળની આપી થઈ દરેક મનકામના સીદ થાય છે
માત્ર પુસ્તક પણ પાસે રહેવાથી એક ચમત્કારીક તાવીજનું
મરજી સારી મનુષ્યને સર્વ સંકટથી મુક્ત કરી સુખી સંપત્તીવાન બનાવે

આસ મહાદેવના ભક્તો માટે બહાર પડી ચુકી છે.

— : અત્યાર સુધી જે પુસ્તક મળતું જ નહિ હતું તે : —

* સોળ સોમવારની કથા *

કથા, મહાત્મ, પુજનો વીધી, આરતી, સતી સીમંતીનું

ખ્યાન વીગેરે પુરેપુરું સમગ્રજ્ય છે, તદ્દન સહેલામાં સહેલી ભાષાનું

પુસ્તક છે; છતાં કીંમત માત્ર પાંચ આના. દરેક મહાદેવજીન

ભક્તોએ ખાસ આ પુસ્તક રાખવું જ જોઈએ.

શ્રી હરિહર પુસ્તકાલય, ટાવર રોડ—સુરત.

